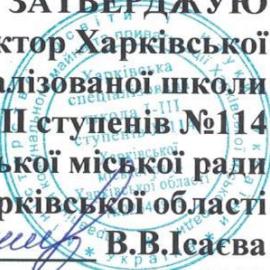
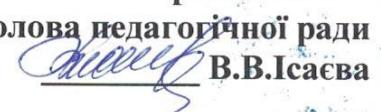

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської
спеціалізованої школи
I-ІІІ ступенів №114
Харківської міської ради
Харківської області

B.B.Ісаєва
« 25 » травня 2023

Освітня програма
Харківської спеціалізованої школи I-ІІІ ступенів №114
Харківської міської ради Харківської області
на 2023/2024 навчальний рік
I ступеня (початкова освіта)

Ухвалено
на засіданні педагогічної ради
Харківської спеціалізованої
школи I-ІІІ ступенів №114
Харківської міської ради
Харківської області
від 25.05.2023 року
протокол № 7
Голова педагогічної ради

B.B.Ісаєва

Загальні положення освітньої програми Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №114 Харківської міської ради Харківської області

I ступеня (початкова освіта)

Освітня програма Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Харківської міської ради Харківської області I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження державного стандарту початкової освіти», відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (1-2 класи), затвердженою Міністерством освіти і науки України 12.08.2022 № 743-22 та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (3-4 класи), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколошньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколошній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечної та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття

різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає зачленення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґруntовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які натепер подані в рамках навчальних планів (додатки 1-2);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України (додаток 3);

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає 3500 годин/навчальний рік: для 1 класу становить 805 годин/навчальний рік, для 2 класу – 875 годин/навчальний рік, для 3 класу – 910 годин/навчальний рік, для 4 класу – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти І ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе

навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державних стандартів через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, варіативну складову та корекційно-розвиткові заняття.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти 1-4-х класів визначено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна, яка включає українську мову та літературу, іншомовну освіту;

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язбережувальна;

громадянська та історична;

мистецька;

фізкультурна.

Для 1-2-х класів освітня галузь "Мови і літератури" реалізується через інтегрований курс "Українська мова. Інтегрований курс навчання грамоти" в 1-х класах, «Українська мова», «Літературне читання» - у 2-х класах , "Іноземна мова (англійська)" .

Для 3-4-х класів - через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова (англійська)".

Освітні галузі "Математика" реалізуються через однайменний окремий предмет - "Математика".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я досліджую світ".

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Дизайн та технології" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується інтегрованим курсом "Мистецтво".

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначені гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до Постанову Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначені гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчальних планів використовується на індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статевовікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Очікувані результати навчання здобувачів освіти мають відповідати вимогам до обов'язкових результатів навчання, що містяться у Постанові Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження державного стандарту початкової освіти» та Типовій освітній програмі, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (1-2 класи), затвердженою Міністерством освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 та Типовій освітній програм, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (3-4 класи), затвердженою Міністерством освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталій розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з таких компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;
навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Освітній процес у школі І ступеня будуть забезпечувати такі вчителі:

1-і класи – Дяченко Т.С., спеціаліст першої категорії; Порощай І.Л., спеціаліст вищої категорії;

2-і класи – Махортова Н.О., спеціаліст вищої категорії, старший учитель; Назаренко Л.Г., спеціаліст вищої категорії.

3-і класи – Соколова Ю.О., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист; Припутнева Н.М., спеціаліст першої категорії; Сергєєва О.О., спеціаліст вищої категорії;

4-і класи – Алексєєва Ю.М., спеціаліст вищої категорії; Мережко Т.І., спеціаліст вищої категорії;

Вчителі 1-4 класів забезпечені такими навчально-методичними посібниками: Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. —К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.; Діти з особливими освітніми потребами: науково-методичний посібник / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011; Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник/ Під загальною редакцією Софій Н.З.,- К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015; журнали «Початкова школа», ТОВ «Видавництво «Початкова школа», «Початкове навчання та виховання», «Видавнича група «Основа» тощо.

Освітній процес у 1-4-х класах буде організовано з огляду на ситуацію у місті дистанційно або у класному приміщенні. Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України передбачено 8 навчальних осередків: навчально-пізнавальної діяльності (з партами), змінні тематичні осередки (дошки, стенді для діаграм з ключовими ідеями, гри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор), художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стенд для змінної виставки дитячих робіт), куточок живої природи для проведення дослідів (пророщування зерна, спостереження та догляд за рослинами), відпочинку (з килимом для сидіння та гри, стільцями, подушками з м'яким покриттям), дитяча класна бібліотечка, осередок вчителя (стіл, стілець, комп'ютер, шафи для зберігання дидактичного матеріалу). Проведення уроків фізичної культури для учнів 1-4 класів передбачено у спортивному залі та на спортивному майданчику. Вивчення інформатики здобувачами освіти 2-4 класу здійснюватиметься у комп'ютерному класі. З метою формування і розвитку читацьких інтересів до послуг дітей - шкільна бібліотека.

Учителям забезпечено проведення уроків на достатньому та високому рівнях відповідно до рекомендацій фахівців центру моніторингу якості освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» «Кваліметричний підхід до оцінювання якості загальної середньої освіти».

З метою встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей передбачено проведення моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

поповнення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих

умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів оцінюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати цінні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Директор школи

Вікторія ІСАЄВА

Додаток 1

складений відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (1-2 класи),
затверденою Міністерством освіти і науки України від

12.08.2022 № 743-22

**Навчальний план
для 1-2-х загальноосвітніх класів з українською мовою навчання**

Освітня галузь/Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
Інваріантний складник	1-А 1-Б	2-А 2-Б
Мовно-літературна		
Українська мова. Інтегрований курс «Навчання грамоти»	7	-
Українська мова	-	3,5
Літературне читання	-	3,5
Іноземна мова (англійська)	2	3
Математична/Математика	4	4
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна/ Я досліджую світ	3	3
Технологічна/Дизайн і технології	1	1
Інформаційна/Інформатика	-	1
Мистецька/Мистецтво	2	2
Фізкультурна/Фізична культура	3	3
Варіативний складник		
<i>Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять</i>	1	1
Індивідуальні консультації та групові заняття	1	1
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	25
Границю допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20	22

Директор ХСШ №114 *В.І.Савченко* B.B.ICAЕВА

Додаток 2
 складений відповідно до типової освітньої програми,
 розробленої під керівництвом О.Я.Савченко,
 затвердженою Міністерством освіти і науки України
 12.08.2022 № 743-22

**Навчальний план
 для 3-4-х загальноосвітніх класів з українською мовою навчання**

Назва освітньої галузі /предмета	Кількість годин на тиждень	
Інваріантний складник	3-А, 3-Б, 3-В	4-А, 4-Б
Мовно-літературна/ Українська мова і літературне читання	7	7
Іншомовна/ іноземна мова – англійська	3	3
Математична/математика	5	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі/«Я досліджую світ»	3	3
Технологічна/ дизайн і технології	1	1
Інформатична/ інформатика	1	1
Мистецька/мистецтво	2	2
Фізкультурна/фізкультура	3	3
Усього	25	25
Варіативний складник		
<i>Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять</i>	1	1
<i>Індивідуальні консультації та групові заняття</i>	1	1
Загальна кількість навчальних годин	23+3	23+3
Гранично допустиме тижневе навантаження учня	23	23
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	26	26

Директор ХСШ №114

B.B.ICAЄВА

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня, які будуть
застосовуватися у ХСШ №114 у 2022/2023 навчальному році**

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл
2.	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. для 1-2-х класів
3.	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. для 3-4-х класів